

НАРОД

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у улици Коломбо број 6.

Власник КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Коломбо број 6.

ЧЕТВРТА ОФАНЗИВА

Застој на западном фронту био се неочекивано продужио. Од дана последњих офанзивних покрета јачих снага прошло је скоро двадесетчет дана. По свима знацима застој је био наметнут од стране Савезника, и у толико значајно један релативан успех. Али, према нагомиланим снагама, и с једне и с друге стране, није се још дуго могло чекати на четврти покушај с немачке стране, пошто дужа неактивност у офанзивним покретима изазива не само опадање морала код борбених јединица, него, што је и важније, изазива и солудију континуитета, и даје могућност, да се циљеви покрета открију.

Немци, увиђајући последице овог застоја, који представља чисту њихову штету, према последњим вестима, предузимају, четврти и можда последњи, офанзивни покрет на западу. Тај покрет има широких размера и чини утисак »колосалног« насилног извиђања. Несумњиво је, према ратном искуству, да офанзивни покрети немогу имати тако широких размера, а да не носе у себи и тенденцију диверзија, којима се циља на маневровање снагама и прикривање прaviх циљева.

Први ударци изведени нарочитом жестином већ имају својих последица. Незнатна обична теренска напредовања плаћена су ску-

ним жртвама. Нарочито се форсира у Шампањи.

Али застој, који је предходио овом покрету, дао је могућности Савезницима да се испитају и провере циљеви непријатеља, и да се могуће диверзије не узму као главни ударци. Сем тога извиђачка служба и надмоћност авијатике, као сјајно преимућство наших Савезника, дали су драгоцене података, који ће се паметно искористити.

Још у току последњег застоја организовале одређених прихватних и одбранбених линија на западу било је довршено, а војни критичар »Журнала« убедљиво тврди: »да се резерве генерала Фоша налазе на положајима, одакле се сваког тренутка могу кренути о нама, где буде било потребно.« Званични комисионери од јуче на то свакојаче и циља, кад наговештава, »да покрети француских трупа својим отпором осигуравају ефикасан улогу резерве.« Сем тога постоји и факат, да је у одушевљење прекаљених бораца у Фландрији и на Соми унета полетна снага свежих америчких трупа, чији број износи сада преко пола милиона.

Претенциозно би било одређивати још сад у почетку правац главног напада, али ма где био изведен, према стању на западном фронту, с обзиром на централизу моралних и

материјалних снага савезничких, може се без узбуђења чекати развој догађаја.

ЧАСТ ХЕРОЈИМА

Вашингтон. — Даниел, министар морине изјавио је, да ће 4 нова америчка контраторпиљера добити имена храбрих америчких официра и војника, погинулих после ступања Америке у рат. Један ће добити име поручника Калка, команданта контраторпиљера »Јакоба Жона«, који је потопио непријатељски сумарен; други име артиљерца Инграма, који је потонуо на контраторпиљеру »Касину«, показавши нечувену храброст. Остала два контраторпиљера добиће име двојице морнара, који су храбро погинули у овоме рату.

НОВ РЕЖИМ У ЧЕШКОЈ

Цирих. — Данас је у Бечу публикована министарска наредба за Чешку. Њоме се Чешка дели на 12 округа, за које ће бити наименовано 12 окружних начелника, који ће вршити намесничку власт. Искључен је Праг са предграђима. Он остаје под искључиву власт намесника. Окружни начелници имају право, да издају наредбе у политичком, школском и административном погледу, да контролишу рад власти и чиновника, они су друга инстанција. Намесник ће контролисати рад окружних начелника и њихових подређених органа и решаваће као друга инстанција у питањима активности окружних начелника. Поред тога, намесник има право одлучивања у не-

ким економским питањима, која се односе на целу покрајину. 1. јануара биће установљена прва три округа.

Комунике додаје, да је то први корак за саирање ситуације на пољу политичке администрације. Нови окрузи бројиће од 270.000 до 782.000 становника, а Праг са предграђима 500.000.

»ОРУЖАНИ САВЕЗ«

Цирих. — Пангерманисти мисле, да је »оружани Савез« најсретније име и појам за магловиту »Мителверопу.« Оно најбоље карактерише ту нову творевину. »Дајче Цајтунг« пише, да је најглавније питање о војној моћи, а све је остало споредно. Средња Европа мора да располаже већом снагом, него ли у почетку рата. Аустрија је у овај рат ушла без довољно спреме. Мирнодобски контингент Немачке износио је 800.000 људи, а Аустрије 395.000, и ако је аустријски контингент, с обзиром на сразмеру становништва, морао бити за 200.000 људи већи. Да је Аустрија много заостала види се, кад се упореди са Француском. У новом савезу Аустрија мора да се оружу у истој мери као и Немачка.

Како пангерманисти схватају суверенитет и слободу преосталу Аустрији, види се из овог пасуса у истоме чланку: »Не сме се, н. пр., више догодити, да Делегације изгласају ванредне кредите за војску, па да прође дуго времена док се дотична сума исплати, јер једне године нема довољну суму аустријски министар војни, а друге године мађарски, а један без другог неће да плати, или да

делегације одобре израду нових топова, а мађарски парламенат не изгласа потребни контингент, и тако остану топови без послуге.«

ВРЕЊЕ У АУСТРИЈИ

Цирих. — »Наје Фраје Пресе« под насловом »Политика из позоришта« хоће да дефинише карактер догађаја у Чешкој. Каже да њој изгледа да није мученик онај народ, који у банкама има пет милијарди уложеног новца. Крамарж се бори против дуализма и против неприкосновености Угарске, буни Пољаке, обећава Словацима народно позориште и универзитет, Југослове-

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Лондон. — Писање немачке штампе показује, колику вредност придаје немачки народ неуспеху последње офанзиве. То се нарочито види у жучним полемикама, критикама и нападима. Једни бацају сву кривицу на Хинденбурга, други на Кроппринца, а трећи на Кајзера. Та је полемика веома успешна за савезнике, јер је она први доказ почетка деморализације немачког народа.

Сличне појаве давно су већ запажене код осталих чланова централног савеза. Хетерогени савез између Турске и Бугарске показује данас знаке отвореног непријатељства, док је унутрашње стање у Аустрији сваког дана све теже. Главни узрок постепеног слабљења савеза централних сила лежи у оскудици животних намирница. Немачка може мало да добије од својих савезника, од којих се неки налазе у најтежим приликама. Да би дошла до хране морала би

нима победу, лукаво привлачи Италијане. Све то под копреном педесетогодишњице позоришта, за чије оснивање су и сами Немци допринели.

Цео чланак има туђави тоналитет. Према »Наје Фраје Пресе« Крамарж је хтео да буде триумфатор и јунак дана, али није успео, и тиме се бечки лист теши. Затим каже, да сан о панславизму је лудост једног загрејаног мозга и да води у пропаст један народ, чије заслуге сваки зна. Савезује с тога као лек народни компромис, али додаје да би могло бити доцкан.

употребити силу, а то јој је немогуће, јер за ту сврху не може употребити војску са фронта. Све то, и начин, којим Немачка бесрамно искоришћује своје савезнике, посејало је прво семе неслоге између њих.

Са два разлога Немачка је присиљена, да на бојном пољу тражи излазак из данашњег стања. Ако до решења не дође, излаже се опасности да се нађе пред разрушеним савезом, а то би било за њу смртоносно. Ако њена победа овог лета не буде апсолутна, све ће њене жртве бити узалудне, јер ће истрошити већи део својих резерва. Истина и француско енглеска снага ће се смањити, али ће америчка војска тада бити у потпуној својој снази.

Због огромних припрема Немачка мисли, да ће за извесно време задобити одлучну победу. Савезници, напротив, верују, да ће се уз помоћ америчких трупа, које већ држе један део

ФЕЛТОН

МАРСЕЛ ПРЕВО:

НЕВИНИ САСТАНАК (LE RENDEZ-VOUS BLANC)

Видиш ли ти, моја Кло, кроз какве се опасности пролази? Има жена које раде ово без узнемирености више пута преко недеље... Ја сам већ била далеко, и почела слободно да дишем... Требало је сад ући у број 95 а да ме нико не примети... Ишла сам спорије: издалека спазим антикварове наслоњаче. Одамах ми дође луда жеља, да се вратим. Само ме задржа помисао да ћу изгледати смешна у очима Жилиеновим и продужих.

Пре свега, кућа ми се није ни мало допала. Спољна страна сиромашна и врло прљава; једно дуван-

че прашљивих старина било је у приземљу; оно што је Жилијен свечано називао улазом био је један бедни ходник, једва толико широк, да прођу једна ручна колица. Нисам се зауставила да испитам дрво од наслоњача, кажем ти, тим пре што је антиквар, напуштивши у мени купца излазио већ из своје дашчаре. Пређох брзо дворнице, притрчим згради у дну и додирних врата светилишта, кад један глас викну иза мене.

— Госпођо?
Окретох се, готова да паднем у несвест. Једна добра жена с проседом косом

и наочарима приступи ми и рече, једним врло пријатним тоном:

— Ви сте госпођа, која треба да дође?...

— Да мрмљала сам... ја треба...

— Добро! добро! госпођо... Г. Жилијен нам је казао, да вустимо госпођу... Ако госпођи треба што, звонце је поред камина у спаваћој соби...

И она ме је посматрала, говорећи то; и испитивала ме је. Без сумње желела је да види главу »нове«. Назад оставила ме је на миру; ја затворих браву на улазу. Била сам на месту.

Три одаје, или боље рећи једно предсобље доста мрачно и две одаје у које се улазило непосредно, а и из једне у другу. Једна је била салон, одређена за »прве пољупце кроз вео«; друга је била соба обећане

насладе. Обадве ми се учинише на први поглед доста лепо намештене, намештајем старим простачким (вероватно, од антиквара суседа), али без турских и кинеских ствари, ничега што би личило на хотел или на стан за издавање. Али, то што ми се највише свиђало, беше вртић попов испред два прозора с нешто мало лишћа и траве, што се није могло да очекује у овом крају Париза... На једном округлом столу у салону, велика кита ружа, кита из те околине, врло хрћава, вероватно је купила дебела вратарка, из неке покретне котарице.

...»При свем том, мислила сам, пријатио је...« И сада, већ уверена да Жилијен није ту ја сам готово жалила његово осуство. — Сиром дечко... како

га мучим... Верујем, да ме довољно воле... Кад би он био овде?...

Трудила сам се да замислим слику. Ја сам уобразијавала задовољство. Чула сам све речи које ми је говорио, осетила сам сва миловања којима ме је обасипао. Ова уобразиља била је довољна да постанем эле воље, као што сам увек с њиме, кад покуша да буде дрзак. Зашто то? Ах! Кло! не знам!... Верујем да сам мало поремећена, — као ми све, — способна да желим лудости, а хладна и у непријатељском ставу пред стварношћу. Не мари! хтела сам да поновим сцену до краја. Изађем из салона и уђем у спаваћу собу... Ту би му ја извесно казала: »Оставите ме... оставите ме саму, ја ћу вас позвати...« И ја би се свукла, затворивши врата...

Стојећи у овој соби, влажној и поред овог годишњег доба, као сва приземља у којима се не станује и где се осећа прашина као у свима собама, које никада нису добро очишћене, схватила сам какав би ме ужас обузео, кад би се ту свукла... Ти познајеш, зар не, ову одвратност да свучеш своје одело пред зидовима и намештајем који нису своји и који нису навикам да вас виде голу?... Приђем постељи у лажном стилу Луја XVI, рђаво подражаваном, отворим је дрско...

Постељне ствари окужене прањем париским, још сирове од прања у хлору, које је извршила без сумње нека праља из Батињола пријатељица вратарке...

— Свршиће се —

фронта, одржати догле, док Американци не пристигну у великом броју. То је само питање времена. Сваки дан закашњена повећава снагу америчких трупа у Француској и скраћује Немцима рок, којим још располажу.

Париж (Званично). — 14 маја Немци су добивши појачања успели да пређу Ену, између Ваји и Берга о Вак. Француско-енглеске трупе и мајући пред собом куд и камо бројем надмоћније трупе повукле су се стопу по стопу. Битка се огорчено наставља између Веле и Ене, у пределу платоа позади којих се налазе француске резерве.

У Шампањи на десној обали Мезе и у Вевру обострана жива артиљеријска активност.

Један непријатељски напад на француске положаје ка сектору Шамбрет пропао је под француском ватром.

Париж. — У свом јучерањем нападу Немци употребљују исту тактику као и 8 марта: бруталност, умножавање офанзивних средстава, тенкова, загушљивих гасова, бомбардовање гранатама са отровним гасовима, почели су у један сат после поноћи; три сата доцније почела је акција пешадије у густим масама. У вече је линија ишла: Терни, плато северно од Врењи, Конде сир Ен, ток Ене до висина Понтавер. Непријатељски елементи, који су покушали да се пробију у долину Ене, у правцу Шавен и Виљер ан Фрајер задржани су.

Француска пита да ли је напад на фронту Соасон-Реме главни напад или је једна јака диверзија, која маскира напад у Фландрији или у Пикардији. Већина мисли да је ово друго. Сви критичари посматрају ситуацију са апсолутним поуздањем и уверени су да ће немачко напредовање, после првих успеха неизбежних у првом удару, бити заустављено употребом резерви. Непријатељ неће успети да помете расуђивање врховне команде, која је једина кадра да одговори на нови стратегијски проблем, и која ће знати предузети потребне мере.

КИНА И ЈАПАН

Париж. — «Ехо де Пари» коментарише кинеско-јапански споразум и са радошћу истиче, да ће у скорој акцији у Сибиру Кина учествовати као савезник Јапана, а не као подређена Јапану. Поред тога јасно се види, да Јапан претјече да овом походу да савезнички карактер. Јапански министри управљаће овом

акцијом као мандатори савезника, користећи се савезничком помоћу и саветима. Тераукова влада још је јасније изнела своје намере. Она је склона, да савезничке техничке делегате прими у Токију. Већ су Кинези, на молбу савезника, упутили 5 дивизија у Харбин и може се рећи, да је железничка пруга од Харбина до Владивостока сада под њиховом контролом. Док Јапан не ступи у акцију, Кина може корисно послужити и помоћи козачког генерала Беменова у борби против бољшевика и чета заробљеника, који се називају «интернационалним пролетерцима».

Јавља се из Петрограда, да велике масе људи беже пред Немцима и од глади за Далеки Исток. Ако се велики број присталица странака, које су сачињавале већину у Уставотворној Скупштини и Думи, и које су се обратиле Јапану за помоћ, упути у истом правцу, моћи ће се створити јак центар одакле би се брзо раширио покрет за обнову Русије.

ИЗ РУСИЈЕ

Париж. — Из Кијева јављају: Прошлог четвртка руски и украјински пуномоћници држали су у палати Раде прву своју конференцију због преговора о уговору руско-украјинском. На овом првом састанку руски су изасланици признали независност Украјине.

ЗА ПОМОРСКУ АКЦИЈУ

Париж. — У француској штампи један од најтоплијих коментара о јунаштву италијанских морнара при препаду на пуљску луку јесте коментар адмирала Дегуја. Он је од почетка рата увек у свим својим чланцима заступао становиште, да је неопходно потребно да савезничка флота предузме офанзиву. Дегуј каже, да су Италијани у препадима на мору специјалисте и да им скоро сваки покушај успе.

«Шањемо им — каже адмирал — наше најсрдачније честитке. Али питамо, да ли није дошао час, да се ставе у акцију не само мале јединице, већ цела поморска снага Савезника на Средоземном Мору? Треба да се сматра као хитна нужда да се оперише на истарској или далматинској обали, онамо где се мисли да је најгодније доћи у везу са Југословенима. Јасно је да међу њима више од годину дана постоји револуционарни покрет. Ову револуцију, која би била толико корисна као диверзија по југо-западни фронт, треба да Савезници помажу свим својим силама. Оваква партија заслужује и ризик

Време је да се ради највећом паром и свим средствима, без разлике, без резерве.»

ПОСЛЕ РАТА

Њујорк. — Фабриканти хируршких справа састаће се идуће недеље, да већају какве ће мере предузети после рата против немачке индустрије.

Пре рата, америчка хируршка индустрија искључиво је зависила од немачке, али за време рата америчка се тако развила, да са хируршким справама подмирује не само Америку, већ их извози и на Јапан.

Дневне Вести

ОДЛАЗИ Г. ВЕНИЗЕЛОС

Јуче после подне отпутовао је г. Венизелос у Атину.

УПРАВА ДРЖАВНИХ МОНОПОЛА

Управа Државних Монопола извештава све војне јединице, да ће, у интересу лакшег, бржег и непосредног снабдевања наше војске, као и ради заштите од могућих злоупотреба, на ованичених требовања појединих јединица, снабдевана бројем и потписом њиховог команданта, а за готов новац издавати из својих Стоваришта потребне количине дуванских прерађевина.

Управина су стоваришта на грчкој територији у Солуну и Сакуљеву, и на српској територији у Бачу и Ложицу.

ПЕЛЦОВАЊЕ

Од 11 до 25 маја тек. г. вршиће се у српском избегличком логору у Солуну пелцовање против тифуса. Позивају се све избеглице које у вароши стациују, да се у овом року пелцују.

Овим избеглицама, које

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

23 сата. — У току прошле ноћи и преко дана Немци, користећи се још својом бројном надмоћношћу, развили су нове напоре да би наставили своје продирање ка југу и у правцу Соасона. На свом левом крилу француске трупе енергичним контра-нападима зауставиле су немачко напредовање и сломиле њихове нападе на висовима Невилсир Марживал, Врењи, северно од Соасона и на брдима која се налазе у пределу Сири Салсон и Васени, који доминирају непосредно на југу од долине Вел.

У центру, где су Немци ангажовали главни свој напор, битка се развија са жестином на линији Вел и у пределу Базош и Фим. На десном француском крилу, енглеске трупе на масиву Мен Тјери издржали су непријатељ-

ске не буду пелцовале у овом року, обуставиће се издавање хлеба у логору све докле док се не пелцују.

ВЕТЕРИНАРИЈА

Начелник Штаба Врховне Команде решењем ЛБр. 59.906 од 11 маја т. г. одобрио је да се може 31 маја и 1 јуна т. г. одржати у Водену, у реконвалесцентном одељењу, скуп ветеринара, на коме ће се расправљати стручна питања.

САВЕТОВАЊЕ

Цирих. — Из Беча: Министар спољних послова, барон Буријан, интервјуисан од бечког дописника «Аз Ешта» о резултату конференције у главном немачком стану, изјавио је, да су оне завршене потпуним споразумом у основним питањима о проширењу аустро-немачког савеза.

«Проширење савеза — рекао је Буријан — које је дубоко усађено у срцу народа још за време дуготрајног мира и опробано у тешким часовима, не одговара само нужди, која је постала историјском и најје наметнуто само чињеницом што су Аустро-Угарска и Немачка, опкољене једним обручом заједничких непријатеља. Савез одговара и вољи Мађара и Немаца који дишу патриотским духом, и свих оних, који имају јасну идеју о нашој будућности. Савезничке силе не мисле да нападају или да тлаче ма кога на свету, али неће да буду погођене у својим животним интересима. Нови савез биће поново дефанзивни савез, који ће допринети да се данас дође до мира и да се мир у будуће одржи.»

ске нападе и непријатељ је претрпео велике губитке.

Западно од Мондидвеа, америчке трупе, потпомогнуте са француским лаким тенковима, заузеле су вис Кантињ као и село које је било јако утарђено. Заробили су 170 заробљеника и материјала. После подне немачки контранапади на Кантињ потпуно су пропали.

Артиљеријска борба наставља се на десној обали Мезе и на више тачака фронта у Мореву. Два јана немачка напада у пределу Вео и Амберменила одбијена су после огорчене борбе.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Јутрос рано контра-нападима француске и енглеске трупе успоставиле су нашу линију источно од језера Дикебуш. Задобијено је више заробљеника при непријатељским нападима јуче најутра на овом сек-

тору и јужно од Локре. Биле су ангажоване 4 немачке дивизије у борби. У току борбе нанели смо тешке губитке овим дивизијама.

Савезничка линија на свима тачкама остала нетакнута. На осталом делу ентлеског фронта сем обостране артиљеријске активности ништа важније.

Доцније. — 14 маја наши аероплани у кооперацији са артиљеријом извршили су више излета. Бачено је више од 16.000 кило бомби у току дана на разне објекте, нарочито на логоре између Армантира и Данса и на докове Брида. Наши су авијатичари уништили 15 немачких апарата.

У ноћи између 14 и 15 маја бацили смо тешке бомбе на улазе Зебрица и на докове Брида и на велики број логора позади непријатељске линије. У овим нападима бачено је укупно 21.000 кило бомби. Сви наши аероплани вратили се.

Непријатељски апарати за бомбардовање били су активни на линијама позади. Исте ноћи наши аероплани за бомбардовање били су активни и бацили су 4.500 кило бомби на фабрике у Манхајму, на станицу Ландау, на станицу

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Вашингтон. — Десет хиљада Руса који живе у Америци образовали су један корпус и телеграфисали председнику Вилзону, да им олакша повратак у Русију да туку Немце.

Берн. — Један део немачких трупа које су оперисале у Финској, позване су натраг у Немачку. Влада финска подноси трошкове око снабдевања немачких јединица у Финској. Финска ће послати 25.000 заробљеника црвене гарде у Немачку за различите радове.

Париж. — «Наје Цирихер Цајтунг» јавља, да је у Украјини откривена велика организација противу Немачке. Овај се покрет проширио и на Галицију.

Амстердам. — Немци су конфисковали сва имања на Криму, која су припадала царевом породици. Том приликом конфискован је и замак код Севастопоља, где је живела царица мати.

Париж. — «Ехо де Пари» пише: Лорд Цецил говорећи о народностима аустројским, изјавио је, да није могуће никако регулисати европска питања, док се не задовоље аспирације аустројских потиштених народа.

Москва. — Према новинарским вестима Немци су заузели Феодосију (Кафу) на Криму.

Лозана. — «Рајхенбергер Цајтунг» аустројски лист, тражи да Нем-

Мец, Саблон и проузроковали експлозије.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

У ноћи 14 маја код Капо Силе наши берсалери и јуришне патроле потпомогнути артиљеријом и одељењима за бацање запалјивих течности, извршили су препад у непријатељској линији на сектору северно од мостобрана, прешавши непријатељске одбране у дубини од преко 750 метара. Упркос жестоке непријатељеве реакције одржали смо заузете положаје. Непријатељеве су губитке крвави. Заробили смо 7 официра, 433 војника и запленили 4 бацача бомба, 10 мицраљеза, наше стотина пушака, рововаца разних врста, обилно муниције и осталог материјала. Маринска артиљерија је много допринела успеху.

Борбена активност била је умерена на осталом делу фронта. Одбијена су непријатељска одељења у долини Орних и на острвима на Пјави према Норвези. У Кортелецу морнарске патроле извршиле су препад у непријатељске ровове и задобиле 4 заробљеника.

ци интервенишу у Чешкој и да реквизирају прикривене намирнице, које Чеси одбијају да даду Немцима и Аустројанцима.

Варцелона. — Поморске власти одлучиле су, да се интернира немачки сумарен У. 29.

Рим. — Агенција Стефани: 7 маја у јужном Јадрану наши су хидроплатни бомбардовали војничке објекте на острву Ластово са видним резултатима.

Цирих. — Украјински атаман Скоровацки скоро ће ићи у Берлин у посете кајзеру.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српска књижара М. Ристивојевића код Беле Куле, препоручује разне српске књиге и романе, разне граматике, речнике и уџбенике, за учење страних језика, календаре велике и мале цешке, дописне карте беле и друге. 21—30

Српски Магазин — Душана Стојановића, улица Навахија Ламно бр. 36, — пошавши од хотел «Пари» ка покривеној чаршији, прва улица десно у непосредној близини Бурмали џамије. Има на стоваришту разне сорте гарантираног чистог природног вина у бурадима и флашама, које нарочито препоручује српским менаџима. Магазин је обилно снабдевен коњаком, ликерима, ракијом и осталом робом. Продаја на велико и на мало. Цене умерене. 10—10

«Народ» прима огласе по умереној цени.